

રંગની પેટી

૫૫૫
ડિગ્રી ૨.૫. ૬

૧૨

૨૪૨૩૩

મીલકો
અંગ્રેજી એન્ડ હિન્દી સોસાયટી
ભા. ૧૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૯૩૩ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રંગીની પેટી

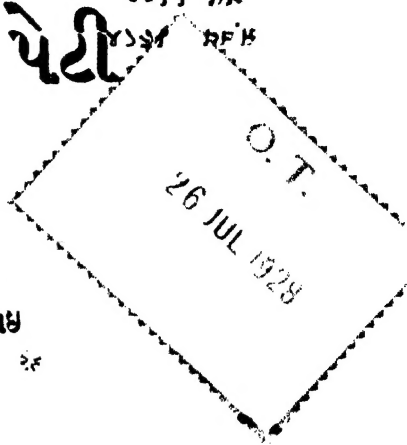
વિષય ૬ : ૩

એક જાના બાલકાલિયમજીવ

રંગની પેટી

૦૦૫૫ ૫૫

૫૫૫૫ ૫૫૫૫

સેખર

ગિજુભાઈ

પ્રકાશક

અરોતર એન્ડુશન સોસાયટી

બાલકાલિયમજીવ સોસાયટી, ૫૫૫૫ ૫૫૫૫

આલુ

૫૫ : ૫ : ૫ ૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫ ૫૫૫

પહેલી આવૃત્તિ
પ્રત ૧૧૦૦
સંવત ૧૯૮૪

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૪૧૩૩

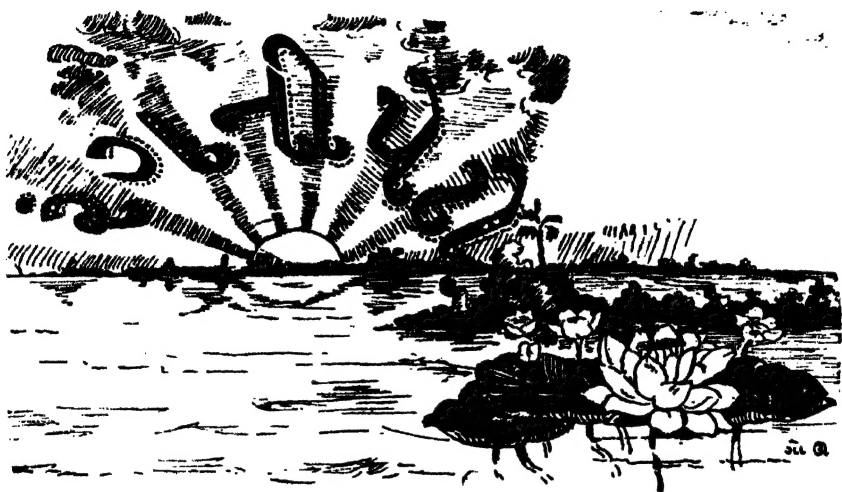
* * *

ક્રિ.મત ૦-૧-૦

*

આજુબં અરોતર પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં મોતીભાઈ મથુરભાઈ
પટેલે પ્રકાશકને માટે આપ્યું. તા. ૫ : ૬ : '૨૮

રંગની ચેટી

મીઠીને ઉગતો સૂરજ અને ઉઘડતું કમળ બહુ ગમે.
 આથમતા સૂરજ સામે અને પીડાતાં સૂર્યમુખી સામે મીઠી
 જોયા જ કરે. આકાશના, ફૂલોના અને પતંગીઆના રંગો
 જોતાં જોતાં મીઠી ખાવાનું ય ભૂલે ને પીવાનું ય ભૂલે.
 મે' આંખ્યા પછી ઉંચે આકાશમાં મચ્છ તણાય ત્યારે તો
 મીઠીનાં મોં અને આંખો ફાટ્યાં જ રહે. મીઠીની મા ગમે
 તેટલા સાદ પાડે પણ વરસાદના પાણીના ખાખોચીઆમાં
 ચુંદડી કાઢતાં મીઠી કેમે કરીને ઉઠે જ નહિ. ફૂલો ઉપર તો
 મીઠી અવાઇ પડે. પીળાં ખાળકો ફૂલોને સુંઘે ત્યારે મીઠી

ફૂલોને આંખોએ અડાડે, ને આંખથી એનો રંગ ચૂસી લે.

એને એમ જ
થતું કે આ
પતંગીઆં ને
આ ભમરીઓ
ફૂલો ચૂસી
ચૂસીને રંગ-
બેરંગી બન્યાં
છે. આ રંગ-
બેરંગી પાંખ-
વાળાં પંખી-
ઓએ પોતાની
પાંખો ફૂલોની
બનાવેલી છે.

એક દિવસ
મીઠીને થયું

કે આ આકાશના રંગો ક્યાંથી આવતા હશે ? આ ફૂલોને
જાતજાતના રંગો કેણુ ઝાઢાડતું હશે ? આ મેઘધનુષને
સુરંગી ને સાતરંગી કેણુ કરતું હશે ? આ પાણીની
ચુંદડીમાં રંગોને કેણુ મોકલતું હશે ?

મીઠીની બા રોટલા ઘડતી હતી. મીઠી કહે, “બા, બા,
આ બધા રંગો ક્યાંથી આવતા હશે ? આપણી ગાયને ને
આપણા બળદોને આવા કેણુ રંગી જતું હશે ? આ બધાં

ઝાડોનાં ફૂલને કોણ રંગમાં જોળતું હશે ? એના રંગનાર પાસે કેટલા બધા રંગો હશે ? આકાશના રંગો તો અપરંપાર છે !”

બા કહે, “ મારી મીઠડી, એની મને ખબર નથી. તારા બાપુ ડાહ્યા છે તે એને પૂછ. એને જેતર ખેડતાં આવડે છે તે કહેશે. આપણા જેતરનો કુવો એ ખૂબ ઉંડો ખોદે છે, ઘોડા ઉપર બેસી પરગામ પણ એ જ બાય છે. હું તો વાસીદું કરી જાણું ને રોટલા ટીપી નાખું.”

મીઠી બાપુ પાસે ગઈ.

“ બાપુજી, બાપુજી, આ ઝાડને રંગ કોણ લગાડતું હશે ? આ જાતજાતના ઘાસમાં રંગ કયાંથી આવતો હશે ? એનો રંગનારો કોણ હશે ને કયાં હશે ? એ એના રંગો શેમાં રાખતો હશે ? ”

બાપુજી કહે, “ મીઠી દીકરી, એની મને ખબર નથી. હું તો હજી હાંકી જાણું ને ઢોર ચારી જાણું. એની તો આપણા ભાભાને ય ખબર નથી ને એના ભાભાને ય ખબર નથી ! ”

મીઠી વિચારમાં પડી. તે કહે, “ આ રંગ તે કયાંથી આવતા હશે ? ”

એ તો પૂછવા ચાલી.

મીઠીએ તો જેતરના બધા સાથીઓને પૂછ્યું; પણ

સાથીઓ તો બળદના ભાઈ હતા, એને તે શેનું ભાન હેય !

મીઠી તો પાડેશીને પૂછવા ગઈ. આડોશીપાડોશી કહે, “મીઠી, એવું ગાંડુગાંડુ શું પૂછે છે? રંગો તો હોયજને? આકાશનો રંગ ભૂરો હોય ને કાગડાનો રંગ કાળો હોય ને તેતરનો રંગ કાગરો. એમાં તે વળી પૂછવું શું? અમને તો કોઈએ આવું પૂછ્યું ન હતું.”

મીઠી નિરાશ થઈ.

ત્યાંથી મીઠી ગામ ભણી ચાલી. ગામના વાણિયાને મીઠી કહે, “માધા કાકા, માધા કાકા, આ પોપટને પોપટી રંગ કોણે આવ્યો હશે? ને તેની ચાંચમાં રાતો રંગ ક્યાંથી આવ્યો હશે?”

માધા કાકા કહે, “મને તો ઘી તોળતાં આવડે છે ને હું

તો જોડું સાચું નામું માંડી જાણું. એ, રંગબેરંગની મને ખગર ન પડે. આપણે ત્યાં પાંચા પટેલ છે એને પૂછ.”

મીડી તો પાંચા પટેલને ત્યાં જઈને કહે, “ભાભા, ભાભા, આ બધા રંગો ક્યાંથી આવતા હશે?”

ભાભો કહે, “આ પટલાઈ કરતાં ચાર વીશું વરસ થયાં; પણ આવું કોઈએ પૂછ્યું ન હતું. આ તો નવી નવાઈનો સવાલ! રંગો તો હોયજને? ગાજરને રંગ કાળો ભાજ્યો, તો? ને મરચાંને કોઈએ જાંબુડાં દીઠાં? આ ચકલી એના એ રંગની હું સમજણો થયો.

ત્યારની ભાળું છું ને! આ કાગડો કોઈ દિવસ મે તો ઘેળો થયો જોયો નથી. એ તો એમને એમ ચાલ્યું આવે છે.”

મીડીના મનને કંઈ ગમ્યું નહિ. ત્યાંથી તે ભીમજી ગોરને ત્યાં ગયો.

મીડીને આવતી જોઈને ગોર કહે, “કેમ, કાંઈ મુરત-મુરત જોવાવડું છે?”

મીઠી કહે, “બીજું તો કાંઈ મુરત નથી જોવાનું; પણ આ બધા રંગો ક્યાંથી આવતા હશે ને એ ક્યાં રહેતાં હશે? એ જો તમારા ટીપણમાં લખ્યું હોય તો જોઈને કહો.”

ગોર મહારાજ કહે, “છોકરી, એવું તે શું પૂછ્યું? રંગ તો અનાદિ કાળના છે. સૂરજ સાથે જ એનો રંગ આવ્યો. કાળર સાથે જ એનો રંગ જનમ્યો. પીપર ઉગી ત્યારથી જ તે પીળી થઈ. આપણે આપણી નજરે બધું નથી ભાળતા? એમાં તે વળી ટીપણાં શાં જોવાંતાં? આ મારો રામભટ્ટ કાશીએ જઈને મોટો પંડિત થઈ આવ્યો છે એના ભણતરમાં તો આવું કાંઈએ આવ્યું નથી. કેમ ભઈ રામભટ્ટ, ભાગવતમાં કાંઈ રંગ કેમ થયા એની વાત આવી છે?”

“ના રે બાપા, ભાગવતમાં તે એવું ક્યાંથી હોય? ભાગવતમાં એવું બધું હોય તો એનો પાર ક્યાં આવે?”

મીઠી તો થાકીપાકી કરસન ભગતને ત્યાં ગઈ.

મીઠીને આવતી જોઈને ભગત કહે, “આવ બાપ મીઠી, તું ક્યાંથી? ભલો તારો બાપ ભગત છે તે તને ભજનો ગમતાં હશે. આવ, તને એક બે ભજનો સંભળાવું.”

મીઠી કહે, “કાકા, આજે હું ભજન સાંભળવા નથી આવી. તમે ડાહ્યા છો ને ભગવાનના ભગત છો તે પૂછવા આવી છું કે આ ઝાડપાન પશુપંખી, ઢોરઢાંખર અને સૂરજ—

ચન્દ્રનો રંગ કયાંથી આવતો હશે? એવા રંગો કયાં થતા હશે ? ”

ભગત કહે, “ખાપુ દીકરી, તું હજી નાની છે. એ તો મારો વા’લો લીલા કરે છે! એને ઘેર શેની ખોટ હોય ? કરતા હરતા તો એ છે ને ? એણે જ સૂરજ બનાવ્યો. ને એને રંગ આપ્યો. એણે જ આકાશ કયું ને એમાં રંગો

પૂર્યાં. એણે જ મારા આ તંબુરાની મોરની પીંછીઓમાં જાત-જાતના રંગો નાખ્યા છે ને એણે જ આ બધા રંગની રમતો કરી છે. એના જેવું બીજું સમરથ કોણ છે ? આ તો બધી મારા વા’લાની લીલા છે. આપણે માણસ એમાં શું સમજીએ ? ”

“પણ કાકા, ત્યારે તો મારે એને મળવું જોઈએ. એનાં રંગોનાં મોટાં મોટાં રંગાડાં જોવાં જોઈએ.

ત્યાંથી હું જતજતના રંગો લાવીશ અને પછી મારી મેળે પશુપક્ષીઓને ને ઝાડપાનને રંગીશ. કાગડાને પીળો બનાવીશ ને કાબરના પગ ને ચાંચ ગુલાબી બનાવીશ. બગલાની પાંખમાં જાંબલી રંગ છાંટીશ ને પોપટની ચાંચ લીલી કરીશ ને પાંખ રાતી કરીશ. પછી જોઈશ કે મારા રંગો સારા કે પરમેશ્વરના.”

ભગત કહે, “ગાંડી થા મા. એવું કયાંય બને ? આકાશ ભૂરું તે ભૂરુંજ. કાગડો કાળો તે કાળો ને બગલું ઘોળું તે ઘોળુંજ.”

“એકવાર રંગ લઈ આવું પછી જોજો. જેમ પરમેશ્વર રંગ લગાડતો હશે એમ હું પણ લગાડીશ. એની પાસેથી રંગો લગાડવાનું પણ શીખી લાવીશ.”

ભગત હસી પડયા. તે કહે, “ઠીક લે હવે એક બે ભજન સાંભળતી જા. તારા ગાંડપણનો તો પાર જ નહિ આવે.”

મીઠી ઘેર આવી. તેનું મોઢું લેવાઈ ગયું હતું. ઘરમાં એને કંઈ જ ગમ્યું નહિ. બધાં કહે, “આજે મીઠીને શું થયું છે ?”

વાળુ કરીને મીઠી જોડ્યાચાડ્યા વિના સૂતી; પણ કેમે કરીને ઉંઘ ન આવે. રાત આખી રંગના જ વિચારો. પથારીમાં પડી પડી મીઠી થાકી ગઈ ને ઉંઘ વિના એની આંખો લાલચોળ થઈ ગઈ. એક બે વાર તો મીઠીથી રોવાઈ ગયું. પણ અરધી રાતે એનાં આંસુ કોણ લુવે ?

સવાર પડવા આવી ત્યારે માંડમાંડ મીઠીને એક ઓકું આપ્યું પણ એ ઓકું મીઠું સ્વપ્નું હતું.

એક પરી આવી ને કહે, “મીઠી, ચાલ, ચાલ, રંગના દેશમાં. ત્યાં રંગોનાં તળાવો બધાં છે. ત્યાં રંગોના સૂર્યો છે. ત્યાં રંગોની હવા છે. ત્યાં રંગોના ઝાડ અને પાન છે. ત્યાં કપડાં પણ રંગોનાં છે ને વાસણ પણ રંગોનાં છે.

ઉંઘમાં મીઠી પરી સાથે ચાલી નીકળી. એને પોતાને ખલે એસાડી પરી ઉડી. ઘડીકમાં રંગનો દેશ આવી પહોંચ્યો. મીઠી ગાંડી ગાંડી થઇ ગઇ. રંગ રંગ, રંગ ને રંગ ! જાત જાતના રંગ, ઢગલે ઢગલા રંગ, મેઘધનુષના રંગ, આકાશના રંગ, ચુંદડીના રંગ, ઝાડ-પાનના રંગ, બધા ય રંગ !

પણ જ્યાં મીઠી રંગને અડવા જાય ત્યાં તો મીઠું મીઠું સ્વપ્નું ઉડી ગયું.

મીઠીનો ખાટલો સૂરજના કિરણોએ સોનેરી કર્યો હતો. મીઠીના સોનેરી વાળ સોનેરી તડકામાં સોનાના થયા હતા.

એબાકળી મીઠી ઉઠી ને રંગને શોધવા લાગી; પણ ત્યાં તો એની આંખ સામે એનું એજ ઘર, એનું એજ પાણીયાડું ને એનો એજ ડામચીઓ !

પણ મીઠીએ મનમાં નક્કી કર્યું, બસ આજ ને આજે

જ રંગોની શોધમાં ઉપડવું.

મીઠી હળવેથી ઘર બહાર નીકળી. ઘરની બહાર જ ખેતરો હતાં. મીઠીએ ખેતરાઉ મારગ લીધો. પાછું વાળીને જોયા વિના એ તો ચાલી નીકળી.

પણ ચાલતાં ચાલતાં મીઠી થાકી. ખરા બપોર થયા હતા. એને ભૂખ પણ લાગી હતી. થાકીપાકી એની આંખમાંથી એકાદ બે ઉનાં આંસુ પડી ગયાં.

વનનાં પંખીઓ ભેગાં થયાં. તે કહે, “ખૂંદેન, તું એકલી એકલી ક્યાં ચાલી? આ ઘેર જંગલમાં તને કોઈ મારી નાખશે.”

મીઠી કહે, “હું રંગોને ઘેર જાઉં છું. મારે રંગો જોઈએ છે.”

પોપટ કહે, “અહીં તે ક્યાંથી આવી? આ તો વન છે. તારે રંગો જોઈતા હોય તો લે આ મારી પાંખને પોપટી રંગ લઈ જા. લે, તારે જોઈતી હોય તો મારી આખી પાંખ કાપી નાખું.”

કાખર કહે, “આ મારા પીંછામાં અને મારી ડોકમાં કેટલા બધા રંગો છે! તારે ગમે તે રંગ લઈ જા. તારે રંગ જોઈતા હોય તો ભલે મારાં બધાં પીંછાં ખેંચાઈ જાય અને ભલે મારી ડોક મરડાઈ જાય.”

મીઠી કહે, “બાપુ, મારે કોઈને દુઃખ દેવું નથી. મારે આવા રંગનું કામેય નથી. મારે તો તમારી પાંખ રંગનાર ને તમારી ચાંચ રંગનાર ને તમારી ડોક રંગનારને ઘેરથી રંગો લાવવા છે. પછી તો હું જ તમે કહેશો તેવા રંગો આપીશ.”

“કોયલ બહેન, તમારે એ કાળા રંગને બદલે બીજો રંગ નથી જોઈતો? હું તમને ગુલાબી રંગી દઉં તો ગમે કે?”

પછી પંખીઓ થોડાંએક ફળો લાવ્યાં ને મીઠીએ મીઠાં કરીને ખાધાં. બધાંય પંખી મીઠીને આવે સુધી વળાવા આવ્યાં.

મીઠી તો ક્યાંની ક્યાંઈ નીકળી ગઈ. ચાલતાં ચાલતાં વળી એક બીજું મોટું વન આવ્યું. એમાં મોટા મોટા સિંહો ને વાઘો. વરૂઓનો, ગેંડાઓનો, શિયાળનો ને હરણનો તો પારજ નહિ.

મીઠીને એકલી આવતી જોઈને બધાં દોડતાં દોડતાં એની પાસે આવ્યાં.

સૌ કહે, “બાપુ, તમે આ ગીચ જંગલમાં ક્યાંથી? અહીં કોઈ દિવસ માણસ તો આવતું જ નથી.”

મીઠી કહે, “જેને કંઈક જોઈએ છીએ તે ગમે ત્યાં જાય તે માટે જંગલ પોતાનો નીજો.”

બધાં કહે, “શું જોઈએ છે? તમારે જોઈતું હોય તે આપીએ. આ અમારો વનરાજ, કહેશે તે લાવી આપશે. આ અમારો પક્ષીરાજ મેં માગ્યું આપશે.”

મીઠી કહે, “હું રંગોના બાગમાં જઈ છું. મારે તો રંગો જોઈએ છે.”

સિંહ કહે, “બાપુ, રંગ જોઈતા હોય તો લેને આ મારી કેશવાળી. મારી કેશવાળીમાંથી કેટલો બધો બદામી રંગ નીકળશે!”

બાઘ કહે, “બાપ, પીળો રંગ જોઈતો હોય તો અમારી ચામડી જ ઉતારી આપું. એમાંથી ઢગલો ઢગલા રંગ નીકળશે.”

લેંસ કહે, “તારે કાળા રંગની તો ચિન્તા જ ન કરવી. આ મારી કાળી ચકચકતી ચામડીને ઘોવા માંડજો એટલે રંગનાં કુંડાં ભરાશે.”

મીઠી કહે, “ઘણું જીવો, મારાં બાઈઓ અને ખહેનો. તમારા રંગો અમર રહો ને તમારી આ ઉદારતા પણ અમર રહો. પણ મારે તો રંગો લેવા જવું છે. એનું મૂળ લેવા જવું છે. હું તો તમને નવા નવા રંગોથી રંગવાની છું.”

બદા બાઈઓ, આ તમારા એકના એક જ રંગથી

ધાકી નથી ગયા? વરસીથી એવીને એવી પીજેરા કેશ-
વાળી તે કેને ગમે? આ બહુ કાળુ ચામડુ તો તમને
જ ગમ્યા કરે. મારી જાહેન.”

મીઠીની ડીંચામાંથી લઈને ચાલો નંગલું ઠાંચું હતું.
એમાં ચાલવની કુછ પછુ જઈતી. મીઠી તો એમને એમ
ચાલી. અગામી કુછ યે કાંટા વાઘ્યાને ધાધરી ધુ હડી સો
બળામાં ભરાઈ ભરાઈને ચીથરાં થઈ ગઈ. પછુ મીઠી તો
રંગ લેવા જતી હતી. આંખમાંથી દુપક દુપક આંસુ પડતાં
હતાં. પછુ તે હસતી હસતી હાથે નાખતી હતી.
પગલાંથી લઈને ચાલતી, મીઠીના વાળમાં અંખરા
ભરીએલાં એટલે તે કુછાં મૂટાં જટીમાં થઈ જાયેલાં.
ધાધરી મોલકામાંથી આખું ચરીર કેળાવું હતું.

એક નામ સરખી કુછરી આવી. ધીરુધીર મીઠી એના
ઉપર મીઠી પછુ તે એટલી બધી ધાકી ગઈ હતી કે ચડતી
ચડતાં તો પડી જવા આવી ને ઉપર ચડી રહી ત્યાં તો
પણ હાથને પડી ને પડતાં વેત જ ઉઘી ગયું.

આકાશમાં ચન્દ્રમા ઉગતો હતો. એના ઠંડાં અને ઢધ
જેવાં ઘોળાં ફિરેલાં મીઠીની ઉંબને મીઠી કરતો હતો. મીઠી
ઉંબમાં ને ઉંબમાં લવતો હતો કે હવે જરૂર જરૂર રંગ
હોય લાગશે. આ રંગ હોય લાગ્યા. અહોહો! કેવા
સરસ રંગો!

ચન્દ્રમાંથી એક પરી ઉતરી. તેણે ઉંઘતી મીઠીને પોતાની પાંખ ઉપર બેસાડી. પછી તે ઉડી ઉડી તે ઠંઠ સૂર્ય લોક સુધી.

સૂર્યલોકમાં રંગોનું પાતાળ, સૂર્યલોકમાં રંગોનાં સરોવરો, સૂર્યલોકમાં રંગોનું આકાશ. સૂરજ રંગનો, સૂર્યના કિરણો રંગનાં, સૂર્યના દેવો પણ રંગના. બધું રંગનું, રંગનું ને રંગનું !

પરીએ આસ્તેથી મીઠીને રંગની પથારી ઉપર સૂવાડી. એના ઉપર સોનેરી રંગની સુંદર ચાદર ઓઢાડી. પછી મીઠી ખૂબ ઉંઘી. પછી એક પરી આવી અને કહે એની પાસે સુંદર રંગબેરંગી સંગીત કરો, એટલે તે હળવેથી ઉઠે.

રંગના ગાવાવાળા આવ્યા ને રંગનું ગીત ગાયું. રંગનો રાગ, રંગની ચીજ, ને રંગનો તાલ. ચારેકોર રંગ રંગ ઉડી રહ્યા. રંગની શ્રુતિઓ હવામાં રેલમછેલમ થઈ રહી.

ત્યાં તો મીઠી આજસ મરડીને ઉભી થઈ. ક્યાં પેલી ટેકરી ! ક્યાં પેલું જંગલ ! ક્યાં પેલાં ફાટલાં તૂટલાં કપડાં !

મીઠી પોતે જ રંગની બની ગઈ હતી. એનાં કપડાં રંગનાં બન્યાં હતાં. એના વાળ પણ રંગના. એક પરી આવીને કહે, “આવો મીઠી જહેન આવો, આ રંગનો દેશ છે. અહીં રંગનો રાજ છે, અહીં રંગનો પ્રધાન છે ને અહીં રંગની પ્રજા છે. આ તમારાં પક્ષીઓ ને પશુઓ, આ તમારાં

ઝાડ ને પાન, આ તમારાં પતંગીઆં અને કીડા સૌને
અમે રંગબેરંગી બનાવીએ છીએ. અમે તેને રંગીને તમારા
દેશમાં મોકલીએ છીએ.”

મીઠીનો હરખ તો ક્યાંઈ માય નહિ. તે કશું બોલી
શકી નહિ. તેની આંખો ફાટી રહી. તે સ્તબ્ધ બની ગઈ.

પરી કહે, “ચાલ, તારે જે રંગો જોઈએ તે લઈ લે. તારે
જે જોઈએ છે તે અહીં છે.”

મીઠીને કહે, “લે, હું તને એક રંગની નાની સરખી
પેટી કરી આપું. એમાં થોડાક રંગ મૂકીશ; પણ એવા
તો મૂકીશ કે એમાંથી બધાય રંગ નીકળે.”

મીઠીએ રંગની પેટી હાથમાં લીધી. એના હરખનો તો
પાર નહિ.

ત્યાં તો સિંહે ઝાડ પાડી ને મીઠી બગી ઉઠી. પેલી
ટેકરી ઉપર મીઠી સૂતી હતી. એના હાથમાં રંગની પેટી
હતી !

प्रा. स. सा. हि. त्य. भा. गा.

तासां अ. (अ. वि. वा. ता. भा. गा.)

कुमल वीरसेन (श्री. ल. भा. गा.) य. प्र. ३३

यान् भा. स. वा. गा. य. प्र. ३३

प्रा. स. मि. व. नी. गा. गा. य. प्र. ३३

से. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

प्रा. स. वा. गा. गा. य. प्र. ३३

सि. स. भा. गा. गा. य. प्र. ३३

अ. स. भा. गा. प्रा. स. वा. गा. य. प्र. ३३

१. अ. स. भा. गा. (श्री. ल. भा. गा.)

२. कुमल वीरसेन (श्री. ल. भा. गा.) य. प्र. ३३

३. वीरसेन वीरसेन (श्री. ल. भा. गा.) य. प्र. ३३

४. स. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

५. स. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

६. स. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

७. स. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

८. स. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

९. स. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

१०. स. भा. : गि. ल. भा. गा. य. प्र. ३३

